

การศึกษากระบวนการผลิตและการบริโภคภาพเขียนลอกแบบในประเทศไทย

นางสาวทวีรัก กลิ่นสุคนธ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน ภาควิชาการสื่อสารมวลชน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2541

ISBN 974-332-037-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE STUDY OF PRODUCTION AND CONSUMPTION PROCESS
OF COPIED PAINTINGS IN THAILAND

MISS THAWEERAK KLINSUKONT

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Mass Communication

Department of Mass Communication

Graduate School

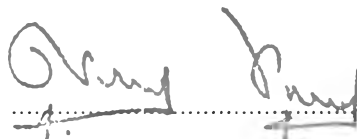
Chulalongkorn University

Academic Year 1998

ISBN 974-332-037-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษากระบวนการผลิตและการบริโภคภาพเขียนลอกแบบใน
ประเทศไทย
โดย นางสาวทวิรัถ กลิน์สุนันท์
ภาควิชา การสื่อสารมวลชน
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริชัย ศิริกายะ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์นายแพทย์ ศุภวัฒน์ ชูติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์วิภา อุตมฉันท)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริชัย ศิริกายะ)

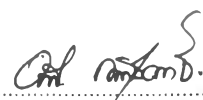
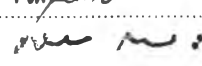

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไอฟาร วงศ์บ้านดู่)

ทวิรัก กลิ่นสุคนธ์ : การศึกษากระบวนการผลิตและการบริโภคภาพเขียนลอกแบบในประเทศไทย
(THE STUDY OF PRODUCTION AND CONSUMPTION PROCESS OF COPIED PAINTINGS
IN THAILAND) อ.ที่ปรึกษา: รศ.ดร. ศิริชัย ศิริกาชะ . 103หน้า ISBN 974-332-037-7

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการผลิตและการบริโภคภาพเขียนลอกแบบ ในฐานะของสื่อแบบใหม่ที่แสดงถึงลักษณะวัฒนธรรมประชานิยมและลักษณะสังคมยุคหลังสมัยใหม่

ผลการศึกษาพบว่า การผลิตภาพเขียนลอกแบบเป็นกระบวนการผลิตซ้ำที่แตกต่างจากในอดีต การผลิตซ้ำนี้เป็นลักษณะของสื่อที่ถูกผลิตขึ้นเพื่อเป็นสินค้า การบริโภคภาพเขียนลอกแบบเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้น โดยผู้บริโภคให้ความสำคัญกับความสุขและความพึงพอใจ ในการได้ครอบครองภาพเขียนนั้น ๆ เป็นหลัก ลักษณะวัฒนธรรมประชานิยมที่เกิดขึ้นจากการบริโภคภาพเขียนลอกแบบนี้ คือ การไม่ยึดถือในความสัมพันธ์ระหว่าง "ต้นแบบ" และ "การลอกแบบ" และชื่นชมงานศิลปะในฐานะของงานศิลปะในชีวิตประจำวัน ซึ่งกระบวนการดังกล่าวนี้เป็นไปตามแนวคิดเรื่องการผลิตซ้ำ และแนวคิดเกี่ยวกับงานศิลปะในยุคหลังสมัยใหม่ นั้นแสดงให้เห็นว่าลักษณะสังคมยุคหลังสมัยใหม่ได้เกิดขึ้นแล้วในปัจจุบัน

ภาควิชา การสื่อสารมวลชน
สาขาวิชา การสื่อสารมวลชน
ปีการศึกษา 2541

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกหาร่วม

4085071728 : MAJOR FASS COMMUNICATION
KEY WORD: POSTMODERN / REPRODUCTION / ORIGINAL / COPY / PRODUCTION /
CONSUMPTION / COPIED PAINTINGS / POPULAR CULTURE

THAWEERAK KLINSUKONT : THE STUDY OF PRODUCTION AND CONSUMPTION
PROCESS OF COPIED PAINTING IN THAILAND. THESIS ADVISOR : ASSOC.PROF.
SIRICHAIR SIRIKAYA, Ph.D. 103 pp. ISBN 974-332-037-7.

This research is conducted qualitative by aiming at the study of production and consumption process of copied paintings as a nouveau art, which reflects the typical characteristics of popular culture and postmodern society.

The findings from this research are the production process of copied paintings is differing from its early days. Reproduction is made substantially to merchandise. The consumption of copied paintings initiates when consumers acquire paintings to satisfy their happiness and pleasure of possessing those particular paintings. The notion of less regard towards being 'original' and 'copy' and the pleasure of art as a part of everyday life define major characteristics of popular culture in postmodern world. This process occurs accordingly to the concept of reproduction and postmodern art, therefore the hypothesis of an existence of today's postmodern era can be verified.

ภาควิชา..... การสื่อสารมวลชน

สาขาวิชา..... การสื่อสารมวลชน

ปีการศึกษา..... ๒๕๖๑

ลายมือชื่อนิสิต..... *Chul. Pimkorn*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *Assoc. Prof. Sirichai Sirikaya*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความความกรุณาของ รศ. ดร.ศิริชัย ศิริกาเย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้รู้จักและสนใจในแนวคิดยุคหลังสมัยใหม่ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูงในความช่วยเหลือของอาจารย์ที่เป็นผู้ให้คำแนะนำ เสนอมุมมองต่างๆ และคอยติดตามงานของผู้วิจัยอย่างสม่ำเสมอ และวิทยานิพนธ์เล่มนี้คงไม่สมบูรณ์หากไม่ได้รับคำแนะนำที่เป็นประโยชน์จาก รศ. วิภา อุดมฉันท และ ผศ.โอฬาร วงศ์บ้านดู่ ผู้วิจัยใคร่ขอขอบพระคุณอาจารย์ทั้งสองท่าน ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณในความร่วมมือเป็นอย่างดีที่ได้รับจากผู้ผลิตและผู้บริโภค ที่สละเวลาให้กับผู้วิจัยในการเก็บข้อมูล รวมทั้งทุกท่านที่ให้ความเอื้อเฟื้อเรื่องการเดินทางและที่พักสำหรับผู้วิจัย และผู้วิจัยคงไม่สามารถฟันฝ่าอุปสรรคต่างๆ ในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้ หากขาดกำลังใจและกำลังใจ ที่ได้รับอย่างมากมายจากเพื่อนๆ ทุกคน โก๋ อิม หนึ่ง เพื่อนผู้ร่วมเดินทางเก็บข้อมูล ต่าย แน่น เกரியง เอ้และเอ๋ เพื่อนผู้ให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลืออย่างสม่ำเสมอ และที่สำคัญที่สุดคือเพื่อนๆ MC 7 ภาคในเวลาทุกคน โดยเฉพาะ แอน หม่อม บุ่ม อำ อุย กิ๊ก พี่ปุย เพื่อนผู้ร่วมเดินทางสายนี้ ร่วมทุกข์ร่วมสุขมาด้วยกัน ขอขอบคุณเพื่อนทุกคนจากใจจริง

ท้ายที่สุดนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณครอบครัวของผู้วิจัย บุคคลที่สำคัญที่สุดต่อความสำเร็จครั้งนี้ บุคคลที่ให้ความมั่นใจและผลักดันให้ผู้วิจัยกล้าเปิดโอกาสให้กับตนเองในการสอบเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ขอขอบคุณคุณพ่อเถลิงศักดิ์ คุณแม่สำเนา คุณพ่อมานะ และคุณแม่ คำนิง ที่ให้โอกาสและสนับสนุนผู้วิจัยในทุกๆ ด้านตลอดมา ขอขอบคุณพี่ชายและน้องชายที่ให้เวลาแก่ผู้วิจัยในการศึกษาอย่างเต็มที่

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญภาพ.....	ซ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหานำวิจัย.....	7
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	7
ขอบเขตการศึกษา.....	8
ข้อสันนิษฐานการวิจัย.....	8
นิยามศัพท์.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	10
ทฤษฎีสื่อคือสาร.....	10
แนวคิดศิลปะและยุคหลังสมัยใหม่.....	11
แนวคิดการผลิตซ้ำ.....	13
แนวคิดวัฒนธรรมประชานิยม.....	22
แนวคิดตรรกะการบริโภค.....	24
3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	27
แหล่งข้อมูลและการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	27
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
การนำเสนอข้อมูล.....	41
4 การผลิต : กระบวนการและคุณค่าของภาพเขียนลอกแบบ.....	42
กระบวนการผลิตของร้านเขียนภาพลอกแบบ.....	42
ระยะเวลาการผลิตภาพเขียนลอกแบบ.....	48
ราคาภาพเขียนลอกแบบ.....	49

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
รายได้ของธุรกิจภาพเขียนลอกแบบ.....	52
คุณค่าภาพเขียนลอกแบบด้านการผลิต.....	53
ภาพเขียนลอกแบบกับความวิตกกังวลต่อการลอกลง.....	59
กระบวนการผลิตกับการสะท้อนลักษณะสังคมยุคหลังสมัยใหม่.....	61
ทัศนะของผู้ที่เกี่ยวข้องกับศิลปะต่อการผลิตภาพเขียนลอกแบบ.....	69
สรุปการผลิต.....	70
5 การบริโภค : กระบวนการและคุณค่าของภาพเขียนลอกแบบ.....	72
กระบวนการบริโภคภาพเขียนลอกแบบ.....	72
ทัศนคติและคุณค่าของภาพเขียนลอกแบบในด้านการบริโภค.....	79
การบริโภคกับการสะท้อนวัฒนธรรมประชานิยมและสังคมยุคหลังสมัยใหม่..	81
ตรรกะการบริโภคกับการบริโภคภาพเขียนลอกแบบ.....	86
ลักษณะภาพเขียนลอกแบบกับการบริโภค.....	88
ทัศนะของผู้ที่เกี่ยวข้องกับศิลปะต่อการบริโภคภาพเขียนลอกแบบ.....	96
สรุปการบริโภค.....	96
6 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	97
บทสรุป.....	97
ข้อจำกัดในการวิจัย.....	99
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต.....	99
รายการอ้างอิง.....	100
ประวัติผู้เขียน.....	103

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 ภาพตัวอย่างขั้นตอนกระบวนการผลิต.....	44
ภาพที่ 1.1 ตัวอย่างภาพต้นฉบับที่นำมาลอกแบบ.....	44
ภาพที่ 1.2 ภาพแสดงขั้นตอนการลอกแบบ.....	45
2 ภาพตัวอย่างแสดงที่มาของภาพต้นฉบับที่แตกต่างกัน.....	46
3 ภาพตัวอย่างแสดงถึงความยากง่ายในการผลิตซ้ำ.....	48
4 ภาพ Dream.....	50
5 ภาพตัวอย่างลายเซ็นที่ปรากฏบนภาพเขียนลอกแบบ.....	60
6 ภาพบริเวณหน้าร้านภาพเขียนลอกแบบ.....	62
7 ภาพเขียนลอกแบบที่โชว์ในร้าน.....	63
8 ภาพเขียนลอกแบบที่โชว์ในร้าน.....	64
9 ภาพ Sunflower	90
10 ภาพ The Luncheon of the Boating Party.....	90
11 ภาพ The Persistence of Memory (Soft Watches)	91
12 ภาพ Sleep.....	91
13 ภาพ Soft Construction with Boiled Beans Premonition of Civil War ...	92
14 ภาพ Galatea of the Spheres.....	92
15 ภาพ The Kiss	93
16 ภาพ Portrait of Adele Bloch-Bauer	93
17 ภาพ Auto-Portrait	94
18 ภาพ Adam and Eve	94
19 ภาพ The Model	95